

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2024-7-131-11>

УДК 343.136(045)

Новгородська Ірина Дмитрівна

здобувач вищої освіти

*Державний податковий університет***Крикуха Руслана Володимирівна**

здобувач вищої освіти

*Державний податковий університет***Любавіна Вікторія Петрівна**

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права та процесу

Державний податковий університет

СУТНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

Анотація. У статті досліджуються практичні особливості проведення допиту в умовах воєнного стану. Відзначено, що проведення допиту є важливим етапом у розслідуванні кримінальних справ, особливо в умовах воєнного стану, коли ситуація на фронті та в тилу стає надзвичайно напруженою. Визначено, що допит являє собою різновид слідчої (розшукової дії), проведення якої регламентовано законом, і спрямований на отримання відомостей, щодо відомих обставин у кримінальному провадженні, і ці відомості мають важливе та суттєве значення для кримінального провадження. Метою допиту є отримання повних та неупереджених показань від особи, яку було викликано на допит в установленому законом порядку. Досліджені суттєві зміни до законодавства щодо проведення допиту. Підкреслено, що умови воєнного стану обумовлюють врегулювання допиту таким чином, щоб у виняткових випадках у суду була можливість відступити від засади безпосередності судового отримання показань при дотриманні необхідних процесуальних гарантій. Окремо звернута увага на допит військовополонених, який є процесом опитування осіб, які перебувають у військовому полоні. Відзначено, що даний процес є частиною слідчої діяльності, спрямованої на з'ясування фактів, отримання свідчень та інформації від військовополонених щодо подій, які сталися під час воєнних дій. Надано ключові рекомендації для проведення допиту військовополонених в умовах воєнного стану, що у свою чергу забезпечить відповідність цього процесу міжнародним стандартам прав людини. Визначено, що проведення допиту в умовах воєнного стану, є доцільними та необхідними, так-як умови воєнного стану обумовлюють проведення допиту, під час бойових дій, і це може створюватися перешкоди для виконання усіх процесуальних вимог проведення допит. Наголошено, що проведення допиту в умовах воєнного стану є складним і багатограним процесом, який вимагає врахування специфічних обставин, пов'язаних з екстремальними умовами війни. У таких умовах правоохоронні органи змушені адаптувати свої методи та стратегії допиту, зберігаючи при цьому основні принципи законності та етики. Незважаючи на важкі обставини, важливо забезпечити дотримання прав людини під час допиту, уникати будь-яких форм катувань чи тиску, що можуть дискредитувати процес і порушувати норми міжнародного права.

Ключові слова: слідчі (розшукові) дії, допит, показання, правоохоронні органи, воєнний стан.

Iryna Novhorodska

Higher Education Applicants

*State Tax University***Ruslana Krykuha**

Higher Education Applicants

*State Tax University***Viktoriia Lyubavina**

PhD in Law, Associate Professor of the Department of Criminal Law and Procedure

State Tax University

THE ESSENCE OF CONDUCTING INTERROGATIONS IN A STATE OF MARTIAL LAW: PRACTICAL ASPECTS

Summary. The article examines the practical aspects of conducting interrogations in the context of martial law. It is noted that interrogation is an important stage in criminal investigations, especially under martial law, when the situation on the front lines and in the rear becomes highly tense. The study defines interrogation as a type of investigative (search) action, regulated by law, aimed at obtaining information about known circumstances in a criminal case, which holds significant and crucial value for the criminal proceedings. The purpose of the interrogation is to obtain complete and impartial testimony from a person summoned for questioning in accordance with the law. The article explores the significant amendments to the legislation regarding the conduct of interrogations. It emphasizes that the conditions of martial law necessitate adjustments to the interrogation process so that, in exceptional cases, the court may depart from the principle of direct testimony in judicial proceedings, provided that necessary procedural guarantees are observed. Special attention is given to the interrogation of prisoners of war, which is the process of questioning individuals who are in military captivity. The article highlights that this process is part of investigative activities aimed at establishing facts and obtaining testimony and information from prisoners of war regarding events that occurred during military actions. Key recommendations are provided for conducting interrogations of prisoners of war under martial law, which will ensure compliance with international human rights standards. It is concluded that conducting

interrogations under martial law is both necessary and relevant, as the conditions of martial law dictate the need for interrogations during combat, which may create obstacles to fulfilling all procedural requirements. The article stresses that conducting interrogations under martial law is a complex and multifaceted process that requires taking into account the specific circumstances of the extreme conditions of war. In such circumstances, law enforcement agencies must adapt their methods and strategies of interrogation while maintaining the fundamental principles of legality and ethics. Despite the difficult conditions, it is crucial to ensure the protection of human rights during interrogations, avoiding any form of torture or coercion that could discredit the process and violate international law standards.

Keywords: investigative (search) actions, interrogation, testimony, law enforcement, martial law.

Постановка проблеми. Проведення допиту є важливим етапом у розслідуванні кримінальних справ, особливо в умовах воєнного стану, коли ситуація на фронті та в тилу стає надзвичайно напруженою. В умовах війни органи правопорядку та військові формування стикаються з новими викликами, що змушує адаптувати методи та стратегії проведення допитів. Війна, з її гуманітарними кризами, мобілізацією ресурсів та зміною функціонування правоохоронних органів, створює нові практичні труднощі для ведення допитів.

Слід відзначити, що слідчі (розшукові) дії є важливим елементом у кримінальному провадженні, завдання якого полягає у виявленні, фіксації та перевірці доказів. Від того, наскільки точно будуть дотримані вимоги кримінального процесуального та іншого спеціального законодавства, залежить наскільки успішно буде проведено розслідування і наскільки справедливим виявиться вирок суду. Враховуючи те, що на території України введено воєнний стан, слідчі (розшукові) дії як спосіб оцінки доказів зазнали суттєвих змін та дещо ускладнилось їх проведення. Зловживання з боку правоохоронних та інших органів, порушення прав і свобод людини і громадянина – це не єдині проблеми, з якими може зіштовхнутись кожен із нас. Тому, на сьогодні, надзвичайно актуальним та важливим є з'ясування та визначення особливостей проведення слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану [1, с. 223].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У ході дослідження взято до уваги ряд наукових праць вітчизняних дослідників, серед яких наступні: І. Ф. Літвінова, А. А. Малихіна [1], К. Ю. Чугуєнко, О. І. Агаркова [3], Н. С. Харковенко, В. К. Волошина [8] та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Окремим актуальним питанням є допит військовополонених, який є процесом опитування осіб, які перебувають у військовому полоні. Проведення допиту військовополонених під час воєнного стану може стати складним завданням через специфіку обставин, що супроводжують військовий конфлікт.

Мета статті: дослідження практичних особливостей проведення допиту в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Правова регламентація слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану є дуже важливою для забезпечення прав і законних інтересів громадян, які залучаються до розслідування кримінальних правопорушень. При цьому варто наголосити, що саме проведення допиту є необ-

хідною та невід'ємною частиною розслідування і важливим інструментом для виявлення правопорушень, забезпечення справедливості та захисту прав учасників кримінального процесу.

Відповідно до ч. 1 ст. 223 КПК України: «слідчі (розшукові) дії є діями, спрямованими на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні» [7]. Вони є важливим способом збирання та фіксації доказів у вищезгаданому судочинстві. Зокрема, до них належать наступні види: 1) допит; 2) пред'явлення для впізнання; 3) огляд; 4) ексгумація трупа; 5) освідування особи; 6) обшук; 7) слідчий експеримент; 8) проведення експертизи [1, с. 224].

У контексті воєнного стану в Україні існує діюча система кримінальної юстиції. У рамках кримінального провадження, проведеного під час воєнного стану, здійснюються різноманітні процесуальні дії, серед яких найпоширенішим є допит. Цей етап процесу використовується для збору показань від учасників кримінального провадження на різних його стадіях [2, с. 152].

Загальні положення проведення допиту, регламентовано ст. 224 КПК України, в статті зазначається такі процесуальні особливості проведення допиту: визначається місце проведення допиту, час проведення, права особи яку допитують на відмову відповідати на запитання, засоби фіксації допиту. Особливості проведення допиту малолітньої або неповнолітньої особи регламентовані ст. 226 КПК України [7]. Слід відзначити, що «допит – це різновид слідчої (розшукової) дії», проведення якої регламентовано законом, і спрямований на отримання відомостей, щодо відомих обставин у кримінальному провадженні, і ці відомості мають важливе та суттєве значення для кримінального провадження. Метою допиту є отримання повних та неупереджених показань від особи, яку було викликано на допит в установленому законом порядку» [6, с. 254].

Інші науковців відзначають, що «допит – це слідча (розшукова) дія, яка є основоположною у будь-якому кримінальному провадженні, адже покази отримані від особи є важливим елементом для розслідування. Поняття допиту не передбачено нормативно-правовими актами України, проте під поняттям «допит» слід розуміти, що це слідча (розшукова) дія, яка полягає в отриманні інформації, яка має значення для кримінального шляхом опитування особи» [10, с. 475–476].

К. Ю. Чугуєнко та О. І. Агаркова доречно наголосили, що «в умовах воєнного стану, коли існує загроза національній безпеці та життю громадян, необхідно забезпечити ефективне досудо-

ве розслідування кримінальних проваджень» [3, с. 162].

Так, суттєві зміни відбулися з прийняттям Закону України від 14.04.2022 р. № 2201-IX «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану», яким була закріплена остаточна назва розділу «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану» [4]. До того ж, було суттєво доповнено ст. 615 КПК України. Щодо проведення допиту в умовах воєнного стану, то він повинен відбуватися відповідно до вимог законодавства та з урахуванням особливостей, які виникають у зв'язку зі станом воєнного конфлікту [3, с. 162].

З цього приводу слід погодитись з думкою Д. Авзалової та В. Вичавки, що «від успішності проведення слідчих (розшукових) дій вагомою мірою залежить якість попереднього розслідування, та відповідно ефективність здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях» [5, с. 142].

На допиті отримуються показання, відповідно до ч. 1 ст. 95 Кримінально процесуального кодексу України (далі – КПК України), показаннями – є відомості, які надаються в усній або письмовій формі під час допиту, щодо обставин кримінального провадження [7]. Зазначимо також думку К. Ю. Чугуєнко та О. І. Агаркової, які відзначають, що «допит є одним з важливих етапів досудового розслідування кримінальних проваджень, тому його проведення повинно бути максимально ефективним та відповідати вимогам законодавства» [3, с. 163]. Так, Н. С. Харковенко та В. К. Волошина дві особливості проведення допиту в умовах воєнного стану, зокрема: щодо фіксації допиту та особливості щодо складання протоколу [8, с. 300].

У свою чергу К. Ю. Чугуєнко та О. І. Агаркова наголошують, що «в умовах дії особливих правових режимів часто виникає необхідність у досить стислі строки отримати показання від великої кількості свідків і потерпілих, а слідчих для проведення таких «масштабних» допитів зазвичай не вистачає. Вихід на практиці вбачають у тому, щоб свідки і потерпілі записували свої показання власноруч» [3, с. 164]. Так, для дотримання прав і свобод свідків, підозрюваних під час допиту в умовах воєнного стану доцільно використовувати спрощену процедуру допиту, оскільки вона дозволяє проводити зазначену слідчу (розшукову) дію без зайвих затримок та витрат, зменшує кількість формалізмів та дозволяє скоротити терміни розслідування.

Звернемо увагу також на думку Т. О. Лоскутова, який підкреслює, що «умови воєнного стану обумовлюють врегулювання допиту таким чином, щоб у виняткових випадках у суду була можливість відступити від засади безпосередності судового отримання показань при дотриманні необхідних процесуальних гарантій» [9, с. 319].

Окремим актуальним питанням є допит військовополонених, який є процесом опитування осіб, які перебувають у військовому полоні. Цей процес є частиною слідчої діяльності, спрямованої на з'ясування фактів, отримання свідчень та інформації від військовополонених щодо подій, які сталися під час воєнних дій [11, с. 159].

Допит військовополонених може мати різні цілі: з'ясування обставин. Це основна ціль допиту. Слідчі спробують отримати від військовополонених детальні свідчення та інформацію щодо подій, в які вони були причетні або були свідками. Це може стосуватися бойових дій, порушень міжнародного гуманітарного права, кримінальних правопорушень або інших подій, що мають важливість для розслідування. Забезпечення доказів. Від свідчень військовополонених можуть залежати докази, необхідні для розслідування кримінальних правопорушень або встановлення відповідальності за події під час військового конфлікту. Вони можуть допомогти у встановленні фактів, ідентифікації винних осіб та забезпеченні справедливості. Захист прав військовополонених. Допит також може бути важливим засобом захисту прав військовополонених. Вони мають право на справедливий процес, гідне поводження та недоторканість особи. Допит має бути проведений з дотриманням міжнародних стандартів прав людини та захисту прав військовополонених [12, с. 63-68].

Проведення допиту військовополонених під час воєнного стану може стати складним завданням через специфіку обставин, що супроводжують військовий конфлікт. Однак дотримання основних принципів і рекомендацій дозволяє забезпечити відповідність цього процесу міжнародним стандартам прав людини. Ось кілька ключових рекомендацій для проведення допиту військовополонених в умовах воєнного стану:

1) необхідно гарантувати безпеку всіх учасників допиту, включаючи військовополонених, слідчих і перекладачів. Слід враховувати потенційні загрози, зокрема ворожість, насильство чи психологічні травми, і вживати відповідних заходів для забезпечення безпеки;

2) допит має проводитися з дотриманням міжнародних стандартів прав людини, зокрема принципів, закріплених у Всесвітній декларації прав людини та Міжнародному пакті про громадянські та політичні права. Військовополонені мають право на справедливе поводження, право на справедливий процес і недоторканність особи;

3) слідчі, що проводять допит, повинні бути об'єктивними і нейтральними. Вони мають уникати будь-яких форм психологічного чи фізичного тиску, насильства або погроз. Допит повинен ґрунтуватися на фактах і доказах, а не на припущеннях чи стереотипах;

4) якщо військовополонений не володіє мовою слідчого, необхідно забезпечити присутність кваліфікованого перекладача для ефективної комунікації між сторонами;

5) в умовах воєнного стану військовополонені можуть бути під впливом стресу, травм чи шоку, тому слідчі повинні враховувати ці фактори і застосовувати ненав'язливий підхід, який не погіршує психологічний стан допитуваних;

6) важливо забезпечити належне збереження всіх доказів, отриманих під час допиту, для подальшого використання в судовому процесі [13, с. 512].

Україна зобов'язана дотримуватися міжнародних стандартів прав людини, зокрема тих, що стосуються проведення допитів під час воєн-

ного стану. Це передбачає забезпечення справедливого судочинства, гідного ставлення, захист від психологічного та фізичного насильства, а також гарантування інших прав, належних військовополоненим. Важливо організувати належний облік усіх допитів військовополонених і коректно документувати отримані свідчення. Це не тільки сприяє подальшому використанню отриманої інформації в правосудді, а й допомагає забезпечити відповідальність за можливі злочини [14, с. 105].

Так, проведення допиту військовополонених в умовах воєнного стану в Україні вимагає суворого дотримання міжнародних стандартів прав людини, зокрема тих, що визначені Міжнародним комітетом Червоного Хреста, які гарантують захист прав військовополонених і забезпечують справедливість процесу. Основні принципи допиту включають забезпечення безпеки для всіх учасників, присутність представників Червоного Хреста, дотримання міжнародних норм прав людини, а також реєстрацію допиту та документування отриманих свідчень, надання доступу до юридичної допомоги. У складних умовах воєнного стану особливо важливо гарантувати безпеку всім сторонам процесу та уникати будь-якого психологічного або фізичного насильства. Права військовополонених повинні бути належним чином захищені, а їхні свідчення – оброблені з урахуванням їхнього стану та потреб. Дотримуючись цих принципів і спираючись на міжнародні стандарти та українське законодавство, можна забезпечити проведення ефективного та спра-

ведливого допиту, що стане важливим джерелом інформації для розслідування злочинів і забезпечення правосуддя [13, с. 522].

Висновки. Підсумовуючи зазначимо, що проведення допиту в умовах воєнного стану, є доцільними та необхідними, так-як умови воєнного стану обумовлюють проведення допиту, під час бойових дій, і це може створюватися перешкоди для виконання усіх процесуальних вимог проведення допит. Так, умови воєнного стану накладають серйозні обмеження і водночас створюють особливі вимоги до проведення допиту. Допит осіб у таких умовах стає складнішим завданням, оскільки важливо забезпечити збереження прав і свобод громадян, уникнути надмірного втручання та забезпечити ефективну роботу правоохоронних органів.

Проведення допиту в умовах воєнного стану є складним і багатогранним процесом, який вимагає врахування специфічних обставин, пов'язаних з екстремальними умовами війни. У таких умовах правоохоронні органи змушені адаптувати свої методи та стратегії допиту, зберігаючи при цьому основні принципи законності та етики. Незважаючи на важкі обставини, важливо забезпечити дотримання прав людини під час допиту, уникати будь-яких форм катувань чи тиску, що можуть дискредитувати процес і порушувати норми міжнародного права. Водночас, успішне проведення допиту може значно вплинути на ефективність розслідувань, що мають вирішальне значення для забезпечення національної безпеки та стабільності країни.

Список літератури:

1. Літвінова І. Ф., Малихіна А. А. Особливості проведення деяких слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. Київ : НАУ, 2023. № 3 (68). С. 223–229.
2. Салманов О. В. Особливості використання показань, отриманих під час проведення допиту в умовах воєнного стану в Україні. *Процесуальні та криміналістичні аспекти розслідування воєнних злочинів*. Одеса : ОДУВС, 2024. С. 152–156.
3. Чугуєнко К. Ю., Агаркова О. І. Особливості проведення допиту в умовах воєнного стану. *Актуальні питання діяльності підрозділів кримінальної поліції*. Кропивницький, 2023. С. 162–164.
4. Закон України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення порядку здійснення кримінального провадження в умовах воєнного стану» від 14.04.2022 р. № 2201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#Text> (дата звернення: 16.11.2024)
5. Авзалова Д. Вичавка В. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану. *Grail of Science*. 2023. № 31. С. 136–143.
6. Авраменко О. В., Благута Р. І., Гуцуляк Ю. В. та ін. Слідчі (розшукові) дії. Навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2013. 416 с.
7. Кримінальний процесуальний кодекс України від 24.08.2023 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 17.11.2024)
8. Харковенко Н. С., Волошина В. К. Особливості проведення допиту в умовах воєнного стану. *Кримінальне судочинство: сучасний стан та перспективи розвитку*. Київ, 2023. С. 299–301.
9. Лоскутов Т. О. Правова регламентація допиту в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2022. Вип. 71. С. 315–320.
10. Наумов Н., Гаркуша А. Особливості проведення допиту в досудовому розслідуванні в умовах воєнного стану. *Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів*. ДДУВС. 2024. С. 474–478.
11. Благута Р. І., Гуцуляк Ю. В., Дуфенюк О. М., та ін. Кримінальне процесуальне право України. Київ, Львів : ЛьвДУВС, 2017. 610 с.
12. Лазукова О. В. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2018. 263 с.
13. Загоровська І., Федченко В. Проведення слідчих (розшукових) дій, а саме допиту військовополонених в умовах ведення воєнного стану. *Progressive research in the modern world*. 2023. С. 519–523.
14. Гарасимів О. І. Особливості проведення обшуку в умовах воєнного стану. *Теорія та практика протидії злочинності у сучасних умовах*. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. С. 104–107.

References:

1. Litvinova I. F., Malykhina A. A. (2023) Osoblyvosti provedennia deiakykh slidchykh (rozshukovykh) dii v umovakh viiennoho stanu [Features of Conducting Certain Investigative (Search) Actions in Wartime Conditions]. *Naukovi*

- pratsi Natsionalnoho aviatyinoho universytetu. Serii: Iurydychnyi visnyk «Povitriane i kosmichne pravo».* Kyiv: NAU. № 3 (68). S. 223–229.
2. Salmanov O. V. (2024) Osoblyvosti vykorystannia pokaziv, otrymanykh pid chas provedennia dopytu v umovakh viiennoho stanu v Ukraïni [Features of Using Testimonies Obtained During Interrogation in Wartime Conditions in Ukraine]. *Protsesualni ta kryminalistychni aspekty rozsliduvannia viennykh zlochyniv*. Odesa: ODUVS. S. 152–156.
 3. Chuhuienko K. Yu., Aharkova O. I. (2023) Osoblyvosti provedennia dopytu v umovakh viiennoho stanu [Features of Conducting Interrogations in Wartime Conditions]. *Aktyalni pytannia diialnosti pidrozdiliv kryminalnoi politsii*. Kropyvnytskyi. S. 162–164.
 4. Zakon Ukraïny «Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukraïny shchodo udoskonalennia poriadku zdiisnennia kryminalnoho provadzhennia v umovakh viiennoho stanu» vid 14.04.2022 r. № 2201-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2201-20#Text> (accessed: 16.11.2024)
 5. Avzalova D. Vychavka V. (2023) Osoblyvosti provedennia slidchykh (rozshukovykh) dii v umovakh viiennoho stanu [Features of Conducting Investigative (Search) Actions in Wartime Conditions]. *Grail of Science*, (31). S. 136–143.
 6. Avramenko O. V., Blahuta R. I., Hutsuliak Yu. V. ta in. (2013) Slidchykh (rozshukovi) dii [Investigative (Search) Actions]. *Navchalnyi posibnyk*. Lviv: LvDUVS. 416 s.
 7. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukraïny vid 24.08.2023 r. № 4651-VI. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukraïny*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (accessed: 17.11.2024)
 8. Kharkovenko N. S., Voloshyna V. K. (2023) Osoblyvosti provedennia dopytu v umovakh viiennoho stanu [Features of Conducting Interrogations in Wartime Conditions]. *Kryminalne sudochynstvo: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku*. Kyiv. S. 299–301.
 9. Loskutov T. O. (2022) Pravova rehliamentatsiia dopytu v umovakh viiennoho stanu [Legal Regulation of Interrogations in Wartime Conditions]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo*. Vyp. 71. S. 315–320.
 10. Naumov N., Harkusha A. (2024) Osoblyvosti provedennia dopytu v dosudovomu rozsliduvanni v umovakh viiennoho stanu [Features of Conducting Interrogations in Pre-Trial Investigations in Wartime Conditions]. *Verkhovenstvo prava: doktryna i praktyka v umovakh suchasnykh svitovykh vyklykiv*. DDUVS. S. 474–478.
 11. Blahuta R. I., Hutsuliak Yu. V., Dufeniuk O. M., ta in. (2017) Kryminalne protsesualne pravo Ukraïny [Criminal Procedural Law of Ukraine]. Kuiv, Lviv: LvDUVS. 610 s.
 12. Lazukova O. V. (2018) Osoblyvyi rezhym dosudovoho rozsliduvannia v umovakh viiennoho, nadzvychainoho stanu abo u raioni provedennia antyterorystychnoi operatsii [Special Regime of Pre-Trial Investigation in Wartime, State of Emergency, or in the Area of Anti-Terrorist Operation]: dys... kand. iuryd. nauk : 12.00.09. Kharkiv. 263 s.
 13. Zahorovska I., Fedchenko V. (2023) Provedennia slidchykh (rozshukovykh) dii, a samé dopytu viiskovopolonenykh v umovakh vedenia viiennoho stanu [Conducting Investigative (Search) Actions, Specifically Interrogating Prisoners of War in Wartime Conditions]. *Progressive research in the modern world*. S. 519–523.
 14. Harasymiv O. I. (2022) Osoblyvosti provedennia obshukhu v umovakh viiennoho stanu [Features of Conducting Searches in Wartime Conditions]. *Teoriia ta praktyka protydii zlochynnosti u suchasnykh umovakh*. Lviv: Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav. S. 104–107.